

I. Phần Đọc hiểu (6,0 điểm)**Đọc đoạn trích sau:**

Khi Rama thấy những mũi tên của mình rơi xuống không có hiệu lực gì, trong khi đó thì chiếc đỉnh ba vắn cứ bay về phía chàng, trong chốc lát chàng đã mất bình tĩnh. Khi nó bay tới quá gần, chàng liền đọc mấy câu thần chú rút từ trong đáy sâu của người chàng, và trong khi chàng đưa ra câu thần chú, bí mật và chọn đúng lúc, thì chiếc đỉnh ba rơi xuống. Ravana, tin chắc với chiếc đỉnh ba này, thế nào cũng sẽ thắng Rama, rất kinh ngạc thấy nó rơi xuống gần bên lão, và trong giây phút lão muốn tìm hiểu xem kẻ thù có phải là một bậc thánh thần chẳng mặc dầu trông có vẻ như một người trần tục. Ravana nghĩ thầm: “Có lẽ đây là vị thần tối cao. Hẳn có thể là ai nhỉ? Không phải Xiva, vì Xiva ủng hộ ta; hẳn cũng không thể là Brahma vì phải có bốn mặt; cũng không thể là Vixnu vì đối với vũ khí của cả ba vị ta đều được miễn trừ cả. Có thể con người này là sinh vật hàng đầu, và là nguyên nhân chính dẫu đằng sau toàn bộ vũ trụ. Nhưng dù hắn là ai đi nữa, ta cũng không dừng chiến đấu cho đến khi đánh bại ...cuối cùng bắt cầm tù nó”.

Với quyết tâm đó, Ravana tung ra một loại vũ khí có thể sinh những cơn rần quái gở phun ra lửa và nọc độc, với những cái nanh đồ sộ và những cơn mắt đỏ ngầu; chúng xông tới phóng nọc độc ra khắp các hướng.

Giờ Rama lại chọn một vũ khí tên là “Garuda” (có nghĩa là “đại bàng”); lập tức có hàng nghìn con đại bàng ở trên cao dùng móng vuốt và mỏ đánh vào những cơn rần và tiêu diệt chúng. Thấy vũ khí này cũng thất bại, cơn giận của Ravana bùng lên tới mức điên cuồng cao độ, và lão mù quáng bắn lung tung ra khắp nẻo cho đến hết của túi tên. Những mũi tên của Rama chặn chúng lại giữa đường và xua chúng trở lại như thế nào mà mũi nhọn của chúng lại đâm vào ngực Ravana.

Tinh thần Ravana đã suy sụp. Lão nhận thấy đã cùng đường rồi... Trong khi lão đang sụp đổ như vậy, thì tinh thần Rama lại vươn lên. Các chiến binh đã xáp lại gần nhau đến nỗi có thể đánh giáp lá cà với nhau được, và Rama nghĩ rằng đây là lúc tốt nhất để chặt đầu Ravana. **Chàng bắn ra một mũi tên hình lưỡi liềm cắt luôn một trong mấy cái đầu của Ravana, và ném ra ngoài biển xa, và cứ thế tiếp tục luôn, nhưng cứ mỗi khi có một đầu rơi xuống, thì Ravana lại có phép thần làm cho một cái đầu khác lại mọc lên, thay vào đó.** Vũ khí hình lưỡi liềm của Rama vẫn bận rộn luôn vì đầu của Ravana cứ mọc lại luôn. ... Những mũi tên của Rama đâm thủng hàng trăm chỗ trên cơ thể lão và làm cho lão yếu hẳn đi. Lúc này lão ngã ra bất tỉnh trên sàn xe. Thấy thế, tên đánh xe tháo lui và cho xe sang một bên. Matali rĩ tai Rama: “Đây là lúc kết liễu con quỷ này. Nó đã ngã xuống rồi. Làm đi, làm đi!”.

Nhưng Rama để cung sang một bên và nói: “Trong chiến tranh giết một người đã ngã lả ra, là không đẹp. Ta sẽ đợi cho hắn tỉnh lại”. Và chàng đợi.

(**Ramayana**, Valmiki, người dịch Đào Xuân Quý, NXB Đà Nẵng)

Chú thích: Câu chuyện diễn ra ở vương quốc Kôsal. Vua Đaxaratha có bốn người con trai do ba bà vợ sinh ra. Rama là con cả, hơn hẳn các em về tài đức. Vua cha có ý định nhường ngôi cho chàng nhưng vì lời hứa với bà vợ thứ Kakêyi xinh đẹp nên đã dầy Rama vào rừng và trao ngôi lại cho Bharata, con của Kakêyi. Rama cùng vợ là Xita và em trai Lắcmana vào rừng sống ẩn dật. Quỷ vương Ravana lập mưu cướp Xita đem về làm vợ. Chiến đấu với quỷ vương Ravana gặp rất nhiều khó khăn, Ravana vốn là con

quỷ có mười đầu, đầu chặt xong lại mọc lên, nhưng nhờ sự giúp đỡ của Hanuman và nhờ có thanh kiếm thần của thần Brahma cấp cho nên Rama đã tiêu diệt được Ravana cứu được nàng Xita.

Lựa chọn phương án đúng nhất (3,0 điểm):

Câu 1. Văn bản trên thuộc thể loại nào?

- A. Thần thoại B. Sử thi C. Truyền thuyết D. Cổ tích

Câu 2. Xác định ngôi kể trong văn bản.

- A. Ngôi thứ nhất B. Ngôi thứ hai
C. Kết hợp ngôi thứ nhất và ngôi thứ ba D. Ngôi thứ ba

Câu 3. Nêu sự kiện chính trong văn bản.

- A. Sự thất bại và hối hận của quỷ vương Ravana.
B. Sự hung dữ và sức mạnh quỷ vương Ravana.
C. Sức mạnh và lòng kiêu hãnh của người anh hùng Rama.
D. Cuộc chiến đấu giữa Rama và quỷ vương Ravana.

Câu 4. Xác định từ để thay thế phần in nghiêng trong câu văn sau: Đoạn trích đã thể hiện sức mạnh *quá ư phi thường* của người anh hùng Rama.

- A. lạ thường B. bất thường C. phi thường D. dị thường

Câu 5. Nêu thái độ của người kể chuyện đối với nhân vật Rama.

- A. Thái độ ca ngợi, tự hào. B. Thái độ yêu thương, quan tâm.
C. Thái độ miệt thị, coi thường. D. Thái độ xót xa, thương cảm.

Câu 6. Trong văn bản, nhân vật Rama được khắc họa với vẻ đẹp gì?

- A. Phẩm chất và ngoại hình của người anh hùng trong chiến đấu.
B. Sức mạnh và danh dự người anh hùng trong chiến đấu.
C. Tài năng của người anh hùng trong chiến đấu.
D. Trí tuệ của người anh hùng trong chiến đấu.

Thực hiện các yêu cầu (3,0 điểm):

Câu 7. Phân tích tác dụng của biện pháp nói quá trong câu văn in đậm.

Câu 8. Đoạn văn sau sử dụng cách trích dẫn nào? Vì sao?

“Có lẽ đây là vị thần tối cao. Hẳn có thể là ai nhỉ? Không phải Xiva, vì Xiva ủng hộ ta; hẳn cũng không thể là Brahma vì phải có bốn mặt; cũng không thể là Vixnu vì đối với vũ khí của cả ba vị ta đều được miễn trừ cả. Có thể con người này là sinh vật hàng đầu, và là nguyên nhân chính dẫu đằng sau toàn bộ vũ trụ. Nhưng dù hẳn là ai đi nữa, ta cũng không dừng chiến đấu cho đến khi đánh bại và đập nát nó hoặc cuối cùng bắt cầm tù nó”.

Câu 9. Nêu một bài học có ý nghĩa nhất với bản thân anh/chị được rút ra từ đoạn trích.

II. Phân Viết (4,0 điểm)

Viết một bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) thuyết phục người khác từ bỏ thói quen lãng phí thời gian.

-----Hết-----

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BẮC NINH

HƯỚNG DẪN CHẤM

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I**NĂM HỌC 2023-2024****Môn: Ngữ văn - Lớp 10**

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
		(Hướng dẫn chấm có 02 trang)	
I		ĐỌC HIỂU	6,0
	1	B	0,5
	2	D	0,5
	3	D	0,5
	4	C	0,5
	5	A	0,5
	6	B	0,5
	7	<p>-Tác dụng của biện pháp nói quá: + Nhấn mạnh, gây ấn tượng về hành động dũng cảm của người anh hùng khi chiến đấu với kẻ thù và bày tỏ thái độ cảm phục của tác giả. + Làm cho lời văn sinh động, tăng sức biểu cảm.</p> <p>Hướng dẫn chấm: - HS trả lời được mỗi nội dung đúng đạt 0,5 điểm. - HS có cách diễn đạt bằng các từ ngữ tương đương đạt điểm tối đa.</p>	1,0
	8	<p>Đoạn văn sử dụng cách trích dẫn trực tiếp bởi vì đưa nguyên văn suy nghĩ của nhân vật Ravana; được đặt trong dấu ngoặc kép.</p> <p>Hướng dẫn chấm: - HS trả lời được mỗi nội dung đúng đạt 0,5 điểm - HS có cách diễn đạt bằng các từ ngữ tương đương đạt điểm tối đa.</p>	1,0
	9	<p>Một bài học có ý nghĩa nhất với bản thân được rút ra từ văn bản.</p> <p>Gợi ý: - Trước khó khăn trong cuộc sống luôn có tinh thần dũng cảm và lòng quyết tâm. - Luôn đề cao danh dự trong mỗi lời nói và việc làm. - Trong cuộc chiến đấu hãy nỗ lực để giành chiến thắng.</p> <p>Hướng dẫn chấm: - Học sinh rút ra 01 bài học và lí giải hợp lí. - HS có cách diễn đạt bằng các từ ngữ tương đương đạt điểm tối đa.</p>	1,0
II		VIẾT	4,0
		<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.</p>	0,25
		<p>b. Xác định đúng yêu cầu của đề. Thuyết phục người khác từ bỏ thói quen lãng phí thời gian.</p>	0,5

	<p><i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i></p> <p>HS có thể viết bài nhiều cách trên cơ sở kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm; đảm bảo các yêu cầu sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Giới thiệu vấn đề * Giải thích: lãng phí thời gian là sử dụng thời gian vào những việc làm không mục đích, không có định hướng. -> Đây là một trong những thói hư tật xấu cần được loại bỏ. * Lý do nên từ bỏ thói quen lãng phí thời gian: <ul style="list-style-type: none"> - Thói quen lãng phí thời gian: <ul style="list-style-type: none"> + Tác hại với cá nhân: học tập và công việc bị ảnh hưởng, hiệu quả công việc không cao khó đạt được mục tiêu, thành công trong cuộc sống; hình thành những thói quen xấu khác như lười biếng, trì hoãn, ỷ lại.... + Tác hại với cộng đồng: tạo ra thể hệ lười biếng, thiếu quyết tâm và cống hiến trong học tập và lao động; không có những đột phá trong nghiên cứu, lao động sản xuất.....gây thiệt hại về kinh tế lớn cho xã hội. - Chứng minh: nêu và phân tích các ví dụ trong cuộc sống, lịch sử, văn học. * Dự đoán lập luận của người có thói quen lãng phí thời gian: cần phải có nhiều thời gian để nghỉ ngơi trong học tập và lao động mới tạo kết quả tốt, tuổi trẻ còn dài và hãy tận hưởng cuộc sống trước mắt, nỗ lực về sau....Phản biện: phân biệt giữa lãng phí thời gian và nghỉ ngơi, thư giãn sau khi làm việc và học tập chăm chỉ. * Đề xuất giải pháp giúp mọi người từ bỏ thói quen lãng phí thời gian: sắp xếp thời gian hợp lý, lập kế hoạch cho tương lai; rèn luyện bản thân để không bị ỷ lại vào người khác; tham gia hoạt động xã hội như các câu lạc bộ, tình nguyện....không ngừng trau dồi, học hỏi hoàn thiện nhân cách tài năng của chính mình. * Khẳng định thông điệp nên từ bỏ thói quen lãng phí thời gian để cuộc sống ngày càng tốt đẹp hơn. * Bình luận: Đề cao những người biết trân trọng thời gian; phê phán những người bỏ phí thời gian vào những việc không có lợi cho bản thân và tương lai. Liên hệ và nêu phương hướng rèn luyện bản thân. 	2,5
	<p><i>d. Chính tả, ngữ pháp</i></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p>	0,25
	<p><i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.</p> <p>Lưu ý:</p> <p>- Học sinh đạt 01 ý đạt điểm tối đa.</p>	0,5
Tổng điểm		10,0